

вати успішність виконання освітніх (рівень освіти), оздоровчих (фізичний розвиток, фізична підготовленість) і виховних (естетичне та моральне виховання) завдань, які реалізуються в системі фізичного виховання ВНЗ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Апанасенко Г.Л. Проблемы управления здоровьем человека / Г.Л. Апанасенко // Наука в олимп. спорте. – 1999. – Спец. выпуск. – С. 56–60.
2. Білецька В.В. Фізичне виховання. Оздоровчий фітнес : [практикум] / В.В. Білецька, І.Б. Бондаренко. – К. : НАУ, 2013. – 52 с.

3. Кондрашова Л.В. Внеаудиторная работа по педагогике в педагогическом институте / Л.В. Кондрашова. – Одесса : Вища школа, 1988. – 158 с.

4. Круцевич Т.Ю. Рекреация у фізичній культурі різних груп населення / Т.Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2010. – 246 с.

5. Щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах : Лист МОН України від 25.09.2015 № 1/9-454.

6. Петренко М.І. Самостійні заняття студентів з фізичного виховання / М.І. Петренко. – В. : ВДТУ, 1997. – 104 с.

7. Раевский Р.Т. Физическое воспитание как действенный фактор обеспечения здоровья студентов / Р.Т. Раевский // Спорт для всіх: Науковий і методичний журнал. – 2000. – № 1. – С. 5–10.

УДК [37.018.262:004.738.5](477)

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ПЕДАГОГІЧНУ ОСВІТУ БАТЬКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ

Єсьман І.В., к. пед. н.,

доцент кафедри теорії і методики професійної освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

У статті на основі аналізу психолого-педагогічної літератури розглянуто вплив засобів масової інформації (мережа Інтернет, телебачення, преса) на педагогічну освіту батьків у сучасних умовах в Україні. Установлено, що з урахуванням особливостей сімейного виховання необхідно донести до батьків їх провідну роль у формуванні особистості, зокрема, і через засоби масової інформації. З'ясовано, що розповсюдження педагогічних знань серед батьків і громадськості сприяє підвищенню рівня їхньої педагогічної освіти.

Ключові слова: сім'я, засоби масової інформації, педагогічна освіта батьків, педагогічна культура батьків, сімейне виховання.

В статье на основе анализа психолого-педагогической литературы рассмотрено влияние средств массовой информации (сеть Интернет, телевидение, пресса) на педагогическое образование родителей в современных условиях в Украине. Установлено, что с учетом особенностей семейного воспитания необходимо донести до родителей их ведущую роль в формировании личности в том числе и через средства массовой информации. Выяснено, что распространение педагогических знаний среди родителей и общественности способствует повышению уровня их педагогического образования.

Ключевые слова: семья, средства массовой информации, педагогическое образование родителей, педагогическая культура родителей, семейное воспитание.

Yesman I.V. THE EFFECT OF MASS MEDIA ON PARENTAL PEDAGOGICAL EDUCATION IN CURRENT CONDITIONS IN UKRAINE

The article considers the influence of the media (Internet, television, press) on pedagogical education of parents in modern conditions in Ukraine based on the analysis of psychological and pedagogical literature. In the course of scientific research it was found that based on the characteristics of family education, parents should bring their leading role in personalities development, including through the mass media. It was found that the distribution of pedagogical knowledge among parents and the public contributes to the improvement of their teacher education.

Key words: family, media, pedagogical education of parents, pedagogical culture of parents, family education.

Постановка проблеми. Сім'я є першим і наймогутнішим вихователем дитини. Вона є джерелом соціального, культурного, морального та духовного становлення суспільства загалом і конкретної особистості зокрема.

Сучасні державні документи з питань національної освітньої політики визначають необхідність забезпечення в нашій країні відповідних умов для реалізації сім'єю виховної функції як однієї з головних у соціалізації ди-

тини. Так, у Законі України «Про освіту» зазначено, що «батьки мають право: вибирати навчально-виховний заклад для неповнолітніх дітей; обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування в закладах освіти; звертатися до органів державного управління і громадського самоврядування з питань навчання, виховання дітей, сприяти здобуттю дітьми освіти в загальноосвітніх навчально-виховних закладах» [4].

Головна мета виховання підростаючого покоління полягає в розвитку особистості, її здібностей, обдарувань, таланту. Загальною основою виховання повинна стати не якась конкретна ідеологія, а загальнолюдські цінності, такі як людське життя, повага до людей, які дали тобі життя, – батьків. Безумовно, вітчизна, будинок, сім'я – це ті цінності, які формують гідність, честь, свободу, патріотизм і громадянськість особистості. Провідними принципами виховання дітей у сучасних умовах є гуманізація, демократизація, дитиноцентризм, народність, на яких має й розбудовуватися теорія і практика виховання дітей у сім'ї.

Відповідальність батьків за виконання своїх обов'язків в умовах сьогодення значно підвищується. З урахуванням особливостей сімейного виховання необхідно донести до батьків їх провідну роль у формуванні особистості, зокрема, і через засоби масової інформації. Не секрет, що не всі батьки це розуміють, далеко не всі можливості сімейного виховання достатньо реалізуються і приносять бажаний результат. Пояснень цьому багато, ми в дослідженні акцентуємо увагу на неналежній, необхідній, науково обґрунтованій і реалізованій системі роботи освітніх установ, громадських організацій, засобів масової інформації із сучасними сім'ями.

Ступінь розробленості проблеми.

Важливість і значущість проблеми педагогічної підготовки батьків до виховання дітей завжди привертала увагу філософів, письменників, громадських діячів, педагогів у різні історичні періоди розвитку суспільства. Свої витoki ця проблема бере в добу середньовіччя (І. Златоуст, В. Мономах); знаходить продовження в класичній зарубіжній педагогіці (Я. Коменський, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо), нового звучання набуває у вітчизняній педагогіці кінця XIX століття (П. Каптерев, П. Лесгафт, І. Огієнко, Лєся Українка, К. Ушинський, Т. Шевченко й ін.), XX століття (А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.), надзвичайно актуальною є сьогодні (В. Кравець, Т. Кравченко, В. Федяєва й ін.).

Зазначимо, що передові вчені-педагоги, осмислюючи роль і значення батьків у

процесі виховання підростаючого покоління, пропагували необхідність їхньої педагогічної освіти, що характеризується як процес і результат засвоєння батьками певної сукупності знань із психології, педагогіки, етнопедогогіки, фізіології дитини, педіатрії тощо, а також засвоєння нормативно-правових та економічних основ функціонування сім'ї, вироблення відповідних умінь і навичок із виховання дітей.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити вплив засобів масової інформації на педагогічну освіту батьків у сучасних умовах в Україні.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення педагогічна освіта батьків стає все більш актуальною, оскільки зумовлена новими суспільними вимогами до виховання дітей різними соціальними інститутами, зокрема й сім'єю. Зміст, форми, методи виховання батьків, підвищення рівня їхньої педагогічної освіти в сучасній Україні визначаються необхідністю формування ціннісних орієнтацій дітей і молоді в умовах соціокультурних і державотворчих трансформацій у країні і світі; недостатнім знанням впливу наукових досягнень комп'ютерних і комунікаційних технологій на інтелектуальний і фізичний розвиток дитини; підвищенням рівня культури спілкування батьків і дітей; сучасним станом довілля; екологічною безпекою тощо.

Отже, з огляду на зазначене можна стверджувати, що проблема організації роботи з батьками як умови успішного виховання дитини в сім'ї є досить актуальною сьогодні. Вирішення її вимагає активізації досліджень у галузі сімейного виховання, теорії й методики; підвищення рівня педагогічної культури батьків; удосконалення науково обґрунтованої програми педагогічної освіти батьків. Сучасний стан розроблення методології дає змогу спиратися на діяльнісний, системний, особистісно-орієнтований, синергетичний і антропологічний підходи до організації роботи із сім'єю. Крім того, в умовах сьогодення важливим є врахування типологічних особливостей сім'ї (соціальних, демографічних), її складу, стану сімейних відносин, моральної атмосфери; організація педагогічної допомоги для різних груп батьків (для батьків обдарованих і «важких» дітей; для батьків багатодітних, неповних, неблагополучних сімей тощо); також активне використання засобів масової інформації в поширенні педагогічних знань серед населення тощо.

Дослідження теорії і практики педагогічної освіти батьків у сучасних умовах дало змогу визначити умови ефективної роботи із сім'єю учня, серед яких такі: держав-

на освітня політика, рівень освіти батьків, професійна підготовка вчителів до роботи з батьками учнів, міжособистісні стосунки між педагогами й батьками, педагогічна культура батьків, їх підготовленість до взаємодії зі школою, матеріальна база школи, функціональна спроможність і благополуччя сім'ї, активність батьків, їх громадянська позиція в суспільстві, зацікавленість у реалізації прав дитини, організаційні умови в школі для спілкування та спільної діяльності батьків і педагогів.

Так, у підвищенні рівня педагогічної культури батьків у сучасних умовах важливу роль відіграють засоби масової інформації як джерело збору, обробки і поширення інформації. Найбільш поширеними інструментами засобів масової інформації в сучасних умовах є мережа Інтернет, телебачення, преса тощо. Вони висвітлюють різні актуальні проблеми змісту, форм і методів виховання дітей в українській сім'ї, визначення шляхів сучасного розвитку сім'ї та виховання дітей батьками [10].

Підкреслимо, що сьогодні вже практично в кожній людині є доступ до мережі Інтернет, де можна знайти безліч корисної інформації, яка стосується будь-яких питань виховання дітей у сім'ї. Багато вчителів створюють власні сайти допомоги батькам, де розміщують літературу: поради, статті, журнали, книжки тощо (Дитяча психологія

для батьків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://psypare.mnts.ru>, Inter-Педагогіка www.inter-pedagogika.ru; Вчитель вчителю, учням та батькам [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://teacher.at.ua/> тощо).

Так, підготовка до материнства, молоді й молодих батьків до виховання дітей у сім'ї здійснюється сьогодні на різноманітних сайтах, де розміщується інформація з проблем сімейної педагогіки, наприклад: «Чому дітей потрібно обіймати», «Діти до трьох років», «Грудне годування», «Здоров'я дитини», «Граємо і навчаємось з дітками», «Календар розвитку дитини за перший місяць», «10 способів як правильно мотивувати дитину», «Чому погана оцінка ніколи і нічому не навчить дитину», «Шкільний вчитель – про оцінки за почерк, поведінку», «Час сюрпризів – чим здивувати дітей», «Класифікація іграшок за педагогічним призначенням» тощо. Сайт «Мама для мам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mam2mam.ru/> має такі рубрики: «Вагітність і пологи», «Наші діти», «Цікаве і корисне». На сайті «Активна мама» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://active-mama.com/> у рубриці «Здоров'я дитини» надається така інформація: «Вітряна віспа: перші ознаки, лікування, поради батькам», «Режим дня школяра» тощо; у рубриці «Інтер'єр дитячої кімна-

Таблиця 1

Педагогічна періодика для батьків

Назва журналу	Рубрика	Назва статті	Рік видання	Основні питання
Шкільний журнал	Пошта «Сім'ї і школи»	Пошта «Сім'ї і школи»	2009	Листи батьків щодо питань сімейного виховання, консультації з конкретних питань, огляд листів.
Зростаємо разом!	Для дорослих	Як книги допомагають виховувати	2011	Корисні поради щодо розвитку й виховання дітей від 3 до 7 років, практичні матеріали щодо зміцнення здоров'я дитини, розвитку пам'яті, уваги, логічного мислення, мовлення, навчання грамоти, читання тощо.
Розкажіть онуку	Для мам і тат про життя малят	«Пам'ятки для батьків»	2012	Корисні поради щодо розвитку й виховання дітей.
Жила	Доброустрій	«Як зацікавити дитину мистецтвом?»	2013	Статті з дитячої та сімейної психології, поради з виховання й навчання дітей від практиків-фахівців у своїй сфері.
Джміль	Школа шляхетності; Методичний довідник; Психологічна вітальня тощо	«Відчуй серцем, або як зрозуміти без слів»	2016	Оповідання та запитання для бесід із дітьми, які допомагають малятам навчитися розуміти й поважати почуття інших людей.

ти» – «Дитячі меблі із сосни: основні переваги», «Дизайн дитячої кімнати»; у рубриці «Сімейні свята і подарунки» – «Що подарувати дитині на Новий рік», «Подарунок вчителю на 8 березня»; у рубриці «Виховання дитини» – «Дорослішання підлітків», «Чому дитина б'ється?»; у рубриці «Відпочинок із дітьми» – «Що брати дитині на море?», «Акліматизація дітей на морі», «Дитина захворіла на морі» тощо. Ця інформація, на нашу думку, є актуальною, цікавою й корисною для батьків.

Зазначимо, що телебачення в сучасних інформаційних умовах є одним із найбільш розповсюджених і популярних засобів масової інформації. Саме телебачення привертає увагу суспільства до ролі батьків у вихованні дитини та характеру стосунків батьків і дітей. Так, на українському телебаченні транслюються різні телепередачі, спрямовані на підвищення рівня педагогічної освіти батьків, а саме: «Хата на тата», «Кохана, ми вбиваємо дітей», «Врятуйте нашу сім'ю», «Один за всіх», «Школа лікаря Комаровського» тощо. Головна мета таких телепередач – звернути увагу суспільства на проблеми сім'ї; підвищення освітнього рівня жінки-матері, батька й сім'ї загалом; систематизація знань батьків і вихователів щодо засобів впливу на дитину з урахуванням її вікових та індивідуальних особливостей, матеріального стану сім'ї, освітнього рівня батьків тощо.

Значне місце в педагогічній освіті батьків у сучасних умовах в Україні посідають публікації на сторінках педагогічної періодики. Редакції журналів намагаються друкувати статті оглядового характеру з оцінкою тієї чи іншої позиції, подають різні погляди на педагогічні проблеми. Значне місце серед питань, що порушуються на сторінках педагогічної періодики, посідають питання мети і змісту виховання, а також умови і шляхи його реалізації. Разом з інформацією загальнопедагогічного характеру батькам і вихователям надаються відомості про особливості навчання дітей і загальні правила виховання. Багатовекторність проблем, різноманітність авторів, теоретичний і практичний характер публікацій – усе це сприяє підвищенню рівня педагогічної освіти батьків та вихователів (таблиця 1).

Підкреслимо, що педагогічна інформація в засобах масової інформації в сучас-

них умовах відзначається спрямованістю на батьківську аудиторію; підбором відомостей для сімей різного соціального й матеріального стану; різноманітністю поглядів на проблеми виховання дітей в умовах сім'ї та школи; практичною значущістю й конкретно-рекомендаційним характером.

Висновки. Отже, аналіз впливу засобів масової інформації на педагогічну освіту батьків у сучасних умовах дав змогу констатувати, що висвітлення різноманітних питань щодо сутності виховання, його мети, умов і засобів реалізації; теорії батьківської педагогіки, взаємин батьків і вчителів; досвіду пропаганди педагогічних знань серед батьків тощо сприяє розповсюдженню педагогічних знань серед батьків і громадськості, підвищенню рівня їхньої педагогічної освіти.

Отже, добре налагоджена й організована система педагогічної освіти батьків дасть їм змогу усвідомити необхідність набуття нових знань для виховання здорової та повноцінної особистості, а також безпосередньо спілкуватися з людьми, які допомагають стати їм справжніми батьками.

Подальше дослідження передбачає вивчення питань педагогічної освіти батьків на різних історичних етапах розвитку освіти, навчання й виховання в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Активна мама [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://active-mama.com>.
2. Відчуй серцем, або як зрозуміти без слів // Джміль. – 2016. – № 1. – С. 8–10.
3. Сміць А. Як книги допомагають виховувати / А. Сміць // Зростаємо разом! – 2011. – № 1 (25). – С. 16–19.
4. Закон України про освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
5. Мама для мам [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mam2mam.ru>.
6. Помощь родителям в воспитании детей / под ред. В.Я. Пилиповского ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1992. – 256 с.
7. Розкажіть онуку // Пам'ятки для батьків. – 2012. – № 17–18. – С. 42–43.
8. Рябчук С. Як зацікавити дитину мистецтвом / С. Рябчук // Жила. – 2013. – № 4. – С. 5–7.
9. Сім'я і дім: тільки справжні цінності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://simya.com.ua>.
10. Щербань П.М. Педагогічна культура та її значення в суспільстві / П.М. Щербань // Рідна школа. – 2004. – № 7–8. – С. 16–18.